

Tillstånds- och samrådsprocessen inför utbyggnad av SFR

1 Inledning

Svensk kärnbränslehantering AB (SKB) ägs av de svenska kärnkraftsföretagen och på deras uppdrag svarar SKB för att kärnavfall och använt kärnbränsle från de svenska kärnkraftverken hanteras och slutförvaras på det säkra sätt som samhället kräver. Sedan mitten av 1980-talet finns Clab i Simpevarp som är ett centralt mellanlager för använt kärnbränsle och SFR i Forsmark som är en bergförlagd anläggning för slutförvaring av kortlivat radioaktivt avfall. I SKB:s system ingår även ett transportsystem med bland annat fartyget m/s Sigrid.

Det svenska kärnkraftsprogrammet innefattar sammanlagt tolv kärnkraftreaktorer. Av dessa togs två (Barsebäck 1 och 2) ur drift år 1999 respektive år 2005. Barsebäckverket med sina två reaktorer har ännu inte rivits men en snabb avveckling av anläggningarna i sin helhet är en prioriterad fråga hos den berörda kommunen (Kävlinge kommun). Vidare planeras för rivning av reaktorerna Oskarshamn 1 och 2 respektive Ringhals 1 och 2 inom de närmaste åren. Även övriga kärnkraftreaktorer kommer att avvecklas och rivs efter att de har tagits ur drift. Det avfall som uppkommer vid rivning av kärnkraftverken – och motsvarande avfall från annan kärnteknisk verksamhet i Sverige, t.ex. Clab, Ågesta och i Studsvik – medför ökat behov av slutförvaring av sådant avfall.

Som nämnts tidigare sker slutförvaring av kortlivat radioaktivt avfall i SFR. Den totala slutförvaringskapaciteten i SFR uppgår till ca 63 000 m³. SKB avser att tillgodose det ökade slutförvaringsbehovet vid rivning av reaktorerna genom att bygga ut SFR till en total slutförvaringskapacitet om maximalt 180 000 m³ avfall.

Ansökningar om utbyggnad och fortsatt drift av SFR lämnades in december 2014. En utbyggnad av SFR kräver tillstånd både enligt miljöbalken och enligt kärntekniklagen. Detta dokument beskriver tillstånds- och samrådsprocessen inför utbyggnaden av SFR.

2 Tillståndsprocess

2.1 Miljöbalken

Tillstånd enligt miljöbalken prövas av mark- och miljödomstolen. Domstolen skickar ansökan till berörda myndigheter och organisationer med förfrågan om ansökan behöver kompletteras. Inkomna kompletteringsönskemål tillsänds SKB för eventuella kommentarer. Domstolen kungör ansökan när denna anses vara komplett. Domstolen skickar därefter ut ansökan på remiss gällande frågor i sak vilka SKB ska besvara. Därefter sker skriftväxling mellan domstolen och SKB varefter huvudförhandling genomförs. Utbyggnaden av SFR ska tillåtlighetsprövas enligt 17 kap miljöbalken. Domstolen yttrar sig därför efter huvudförhandlingen till regeringen som tar ställning i frågan om tillåtligheten. Att verksamheten ska tillåtlighetsprövas enligt 17 kap miljöbalken innebär också att Östhammars kommun har vetorätt. I samband med regeringens handläggning av ärendet kommer Östhammars kommun att få yttra sig om huruvida kommunen säger ja eller nej till utbyggnaden. Efter det att regeringen tagit ställning i

Tillstånds- och samrådsprocessen inför utbyggnad av SFR

tillåtlighetsfrågan lämnas ärendet tillbaka till domstolen som meddelar tillstånd och villkor. I samband med det kan ytterligare en huvudförhandling hållas. En översikt av processen redovisas i figur 1.

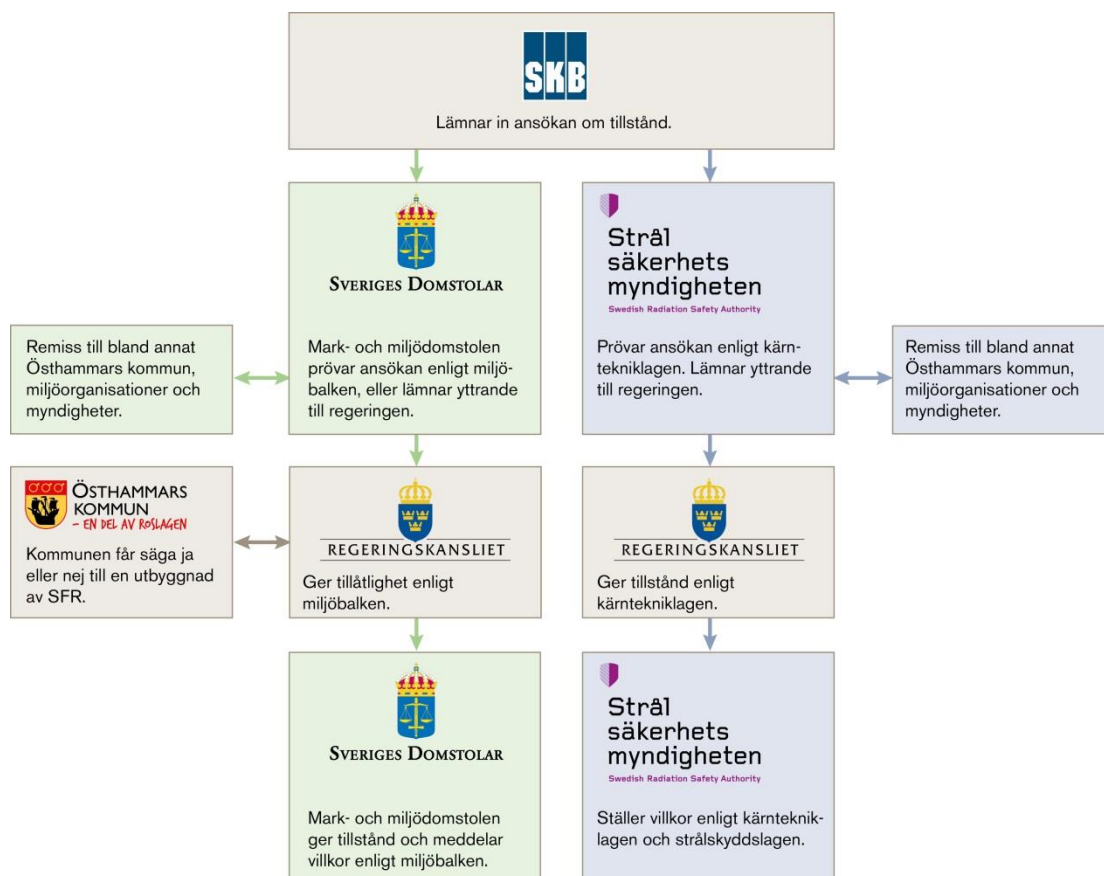
2.2 Kärntekniklagen (KTL)

Tillstånd enligt kärntekniklagen prövas av regeringen. Ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen för utbyggnad av SFR har getts in till SSM (Strålsäkerhetsmyndigheten) som bereder ärendet, se figur 1.

SSM granskar ansökan och inhämtar yttranden från berörda svenska myndigheter och organisationer. SSM begär in kompletteringar från SKB och kungör sedan ärendet när de anser att ansökan är komplett. Baserat på genomförd granskning av ansökningarna, eventuella egna utredningar och analyser samt de yttranden som inkommit i ärendet sammanställer SSM ett eget yttrande och överlämnar ärendet till regeringen enligt 24 § kärnteknikförordningen.

Efter att regeringen har meddelat tillstånd lämnas ärendet tillbaka till SSM som meddelar villkor.

I nästa steg i prövningsprocessen granskar och godkänner SSM den säkerhetsredovisning som SKB tar fram i en fortsatt stegvis prövning enligt KTL. En preliminär säkerhetsredovisning (PSAR) lämnas in för granskning och godkännande av SSM inför uppförandet av anläggningen. Inför provdrift tas en förnyad säkerhetsredovisning fram vilken granskas och ska godkännas av SSM för att få tillstånd till provdrift. Det samma gäller i nästa steg inför rutinmässig drift.

Tillstånds- och samrådsprocessen inför utbyggnad av SFR

Figur 1. Tillståndsprocess enligt kärntekniklagen och miljöbalken inklusive tillåtlighetsprövning enligt 17 kap miljöbalken.

3 Samrådsprocess

Samråd ska, enligt 6 kap miljöbalken, avse den sökta verksamheten eller åtgärdens lokalisering, omfattning, utformning och miljöpåverkan, samt miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning. Syftet med samråd är att förbättra beslutsunderlaget samt ge möjlighet till insyn och påverkan. Alla som vill engagera sig ska ges tillfälle till detta, såväl allmänhet och organisationer som kommuner och myndigheter. En samrådsredogörelse har tagits fram och bifogats ansökan för att ge en samlad bild av de samråd som har ägt rum inom ramen för projektet. Samrådsprocessen beskrivs även översiktligt i MKB:n.

SKB påbörjade samråden enligt miljöbalkens 6:e kapitel år 2010 med ett inledande samrådsmöte med Länsstyrelsen i Uppsala län, Östhammars kommun och SSM. Efter det inledande samrådet har samråd hållits med berörda myndigheter och organisationer och allmänheten vid tre tillfällen, 2011, 2012 samt 2014. Ett samrådsmöte hölls även med Länsstyrelsen år 2014. Samrådstillfällen har således funnits under olika skeden av förberedelserna och planeringen för projektet, MKB-arbetet och framtagandet av tillståndsansökningarna.

4 Underrättelse och samråd enligt Esbokonventionen

Underrättelse och samråd enligt Esbo-konventionen följer tillståndsprocessen enligt miljöbalken. SKB har via Naturvårdsverket haft en första kontakt, underrättelse i enlighet med Esbo-konventionen. Naturvårdsverket gjorde bedömningen att projektet möjligen kunde beröra Finland och skickade hösten 2011 en förfrågan om Finland var intresserade av att delta i samråd avseende Sveriges planer på en utbyggnad av SFR. Finland önskade delta för Ålands räkning och Ålands landskapsregering inkom med ett yttrande i det samråd som hölls november 2011 – januari 2012.

Esbo-samråd med Finland genomförs nu efter det att ansökningarna kungjorts.

5 Tidsplan

Ansökningarna kungjordes den 11 december 2017 och huvudförhandling i miljömålet planeras i nuläget att ske i november/december 2018. Regeringen handlägger därefter ansökningarna, varefter villkor meddelas och den stegvisa prövningen enligt kärntekniklagen tar vid. Byggstart planeras enligt nuvarande tidsplan att ske år 2022. Anläggningen planeras i nuläget att tas i provdrift år 2028.